

Bemærkninger til lovforslaget.

I. Almindelige bemærkninger.

A. Indledning.

Ved de hidtil gennemførte ændringer i byrdefordelingen mellem staten og kommunerne har det væsentligste sigte — ud over en forenkling af tilskudssystemet og bedre harmoni mellem kompetence og økonomisk ansvar — været at skabe en bedre udligning af forskellene i de kommunale og amtskommunale beskatningsgrundlag, jfr. lov nr. 234 af 4. juni 1969 om generelle tilskud til kommunerne og lov nr. 282 af 10. juni 1970 om kommunal udligning.

I det videre arbejde med omlægning af tilskudssystemet er der imidlertid også behov for at tage hensyn til forskellene mellem kommunernes udgiftsbehov. Under folketingets behandling af loven om kommunal udligning blev der også fremsat ønske herom fra socialdemokratisk side og fra Kommunernes Landsforening, jfr. Folketingets forhandlinger 1969-70, Tillæg A, sp. 3389 og Tillæg B, sp. 2269 ff og 2275 ff.

På denne baggrund og på baggrund af regeringens planer om en ophævelse af den automatiske refusion på vejområdet blev der i efteråret 1970 indledt et samarbejde på teknisk plan mellem de kommunale organisationer og sekretariatet for regeringens byrdefordelingsudvalg. Samarbejdet tog sigte på en analyse af mulighederne for et generelt tilskud til kommunerne på grundlag af disses udgiftsbehov. Tilskuddet skulle være anvendeligt såvel ved fremtidige ændringer i byrdefordelingen mellem staten og kommunerne som ved fremtidige omlægninger af opgavefordelingen. Endelig skulle tilskuddet kunne fremme bestræbelserne for at stille kommunerne så frit som muligt med hensyn til deres økonomiske dispositioner. Samarbejdet er resulteret i det tilskudssystem, der nu foreslås indført.

En nærmere redegørelse for forhandlingerne med de kommunale organisationer samt tidligere overvejelser om tilskud efter objektive kriterier er indeholdt i publikationen „Tilskud til kommunerne efter objektive udgiftskriterier“, Byrdefordelingsudvalget, sekretariatet, februar 1971.

B. Beskrivelse af tilskuddet efter objektive udgiftskriterier til kommunerne.

Kommunernes forskellige udgiftsbehov kan i store træk forklares ved, at de er forskelligt udrustede i henseende til udgiftsbetingede faktorer — indbyggere, skolebørn, veje o. s.v. — samt at de

enkelte kommunalbestyrelser har forskellige ønsker om den kommunale aktivitets størrelse. Det udgiftsbehovstilskud, der foreslås gennemført, bygger blandt andet på princippet om objektivitet, altså upåvirkelighed i forhold til den enkelte kommunes dispositioner. Som konsekvens heraf er kun sådanne udgiftsbehov, der kan henføres til de udgiftsbetingede faktorer, tilgodeset ved tilskudsberegningen.

De udgiftsbetingede faktorer — og altså følgelig de objektive kriterier — der anvendes i det foreslåede tilskudssystem er:

- 1) Det samlede indbyggertal.
- 2) Antal indbyggere i aldersgruppen 0-6 år.
- 3) Antal indbyggere i aldersgruppen 7-16 år.
- 4) Antal indbyggere i aldersgruppen 65 år og derover.
- 5) Vejnettets længde.
- 6) Areal.

Vejnettets længde er ganske vist ikke uafhængigt af de kommunale dispositioner, men over for et ønske fra Kommunernes Landsforening har man ment at burde medtage dette kriterium som et vist udtryk for vejudgifternes størrelse.

For at finde frem til et mål for den enkelte kommunes samlede udgiftsbehov — udgiftsbehovstallet — har man foretaget en sammenvejning af de forskellige kriterier beregnet som kommunens andel af landets samlede indbyggertal, børn i alderen 0-6 år i forhold til det samlede antal børn i denne aldersgruppe for hele landet o. s. v. Da summen af samtlige kommuners udgiftsbehovstallet bliver 100, kan udgiftsbehovstallet for den enkelte kommune fortolkes som den procentvise andel af et givet samlet kommunalt udgiftsbehov, der objektivt betragtet må antages at hvile på denne kommune.

De enkelte kriterier er tildelt en vægt, der er skønnet på grundlag af den sandsynlige sammenhæng mellem kriterierne og de samlede kommunale udgifter. Vægtfordelingen fremgår af følgende oversigt:

Kriterium	Vægt (pct.)
Folketal.....	40
Aldersgruppen 0- 6 år.....	5
— 7-16 år.....	33
— 65 år og derover.....	6
Vejlængde.....	8
Areal.....	8
I alt.....	100